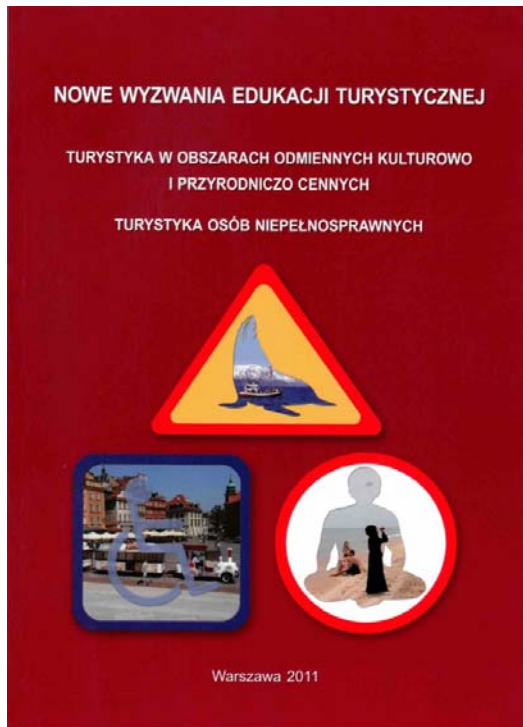

Recenzja:

Jacek Borzyszkowski, Politechnika Koszalińska

Nowe wyzwania edukacji turystycznej. Turystyka w obszarach odmiennych kulturowo i przyrodniczo cennych. Turystyka osób niepełnosprawnych

Nowe wyzwania edukacji turystycznej. Turystyka w obszarach odmiennych kulturowo i przyrodniczo cennych. Turystyka osób niepełnosprawnych
Pod redakcją Anny Dłużewskiej
Wydział Turystyki i Rekreacji
Szkoła Wyższa Przymierza Rodzin w Warszawie
Wydanie 2011 r.
ISBN: 978-83-61140-17-7
Liczba stron: 175

Książka pod redakcją A. Dłużewskiej dotyczy bardzo ważnych zagadnień funkcjonowania współczesnej turystyki, a mianowicie dysfunkcji w obszarach odmiennych pod względem kulturowym i przyrodniczym oraz udziału w ruchu turystycznym osób niepełnosprawnych.

Książka składa się z trzech części, będących odniesieniem do jej tytułu. Pierwsza dotyczy zagadnień związanych z turystyką w obszarach odmiennych kulturowo, drugi – w obszarach przyrodniczo cennych, a końcowa – porusza problem turystyki osób niepełnosprawnych. Każda z części została opracowana przez innego autora – pierwsza przez A. Dłużewską, druga – E. H. Huijbensa, a trzecia – T. Skalską. Niemniej, wszystkie trzy części tworzą spójną całość.

Charakteryzując publikację, warto wskazać na cel jej wydania. Właściwie oddaje to część przedmowy A. Dłużewskiej, wg której „(...) przeciwdziałanie skutkom dysfunkcji turystycznych generowanym przez polskich turystów oraz wsparcie rozwoju turystyki osób niepełnosprawnych jest bardzo dużym wyzwaniem w dynamicznie rozwijającym się przemyśle turystycznym w Polsce. Autorzy wyrażają nadzieję, że lektura podręcznika przyczyni się do poszerzenia wiedzy studentów turystyki i rekreacji polskich szkół wyższych (...) o mechanizmach dysfunkcji turystycznych i sposobach ich ograniczania, w także do świadomego popularyzowania i umożliwiania rozwoju turystyki osób niepełnosprawnych”. Oczywiście, publikacja skierowana jest nie tylko do studentów ww. kierunku, ale do wielu innych pokrewnych, jak również do nauczycieli akademickich. Czytając ją, można również stwierdzić, iż po tą książkę sięgać powinny również inne osoby, w tym przede wszystkim praktycy życia gospodarczego – osoby prowadzące szeroko rozumianą działalność w branży turystycznej.

Pierwsza część publikacji pt. Turystyka w obszarach odmiennych kulturowo jest autorstwa A. Dłużewskiej. To blisko 70-stronicowa analiza funkcji i dysfunkcji kulturowych związanych z turystyką. Autorka w bardzo ciekawy sposób wprowadza czytelnika w poruszaną problematykę. Istotną część stanowi opis i charakterystyka relacji między samą turystyką a religią (w szczególności dotyczy to buddyzmu, chrześcijaństwa, hinduizmu oraz

islamu). Ważnym wyróżnikiem tej części publikacji jest starannie wykonany i wykorzystany materiał fotograficzny, pochodzący ze zbiorów autorki. Jako szczególnie ciekawy uważam fragment określony jako „najważniejsze religie świata – kulturowy savoir vivre”. Nie dość, że czytelnik znajdzie tu charakterystykę najważniejszych religii, to bardzo interesujące są zawarte zalecenia dla turystów (szczególnie w zakresie ubioru, fotografowania, relacji męsko-damskich czy alkoholu). Istotną część stanowi również próba określenia tzw. schematu kontaktu kulturowego – powstawania funkcji i dysfunkcji turystycznych. W oparciu o literaturę zagraniczną oraz własne badania, autorka przedstawia trzy grupy zmiennych, tj. niezależne, pośredniczące i zależne. Swego rodzaju podsumowaniem tej części publikacji jest próba określenia sposobów zapobiegania dysfunkcjom społeczno-kulturowym. W tej części autorka opisuje potencjalną rolę kilku segmentów rynku turystycznego, tj. organizatorów wyjazdów, pilotów wycieczek, przewodników, rezydentów oraz samych turystów.

Druga część recenzowanej publikacji, autorstwa E.H. Huijbensa, porusza problem występowania zjawisk turystycznych w obszarach przyrodniczo cennych (ok. 40 stron). Główne rozważania dotyczą dwóch chronionych obszarów, tj. Parku Narodowego Vatnajökull (Islandia) oraz Tatrzańskie Parku Narodowego. Autor wprowadza czytelnika w analizowany problem poprzez opis ekoturystyki, a następnie charakterystykę rynku turystycznego w Islandii. Zainteresowanie czytelnika od razu wzbudza charakterystyka zjawisk turystycznych występujących w ww. parkach narodowych. Niestety, przedstawiony materiał budzi pewien niedosyt. Pomijając ciekawie wykorzystany materiał fotograficzny, opis parku islandzkiego zajmuje zaledwie 3 strony, a polskiego – 5. Autor co prawda w końcowej części dokonuje porównania obu obszarów, niemniej poruszana problematyka mogła zostać przedstawiona w bardziej obszernej formie. Warto jednak podkreślić szereg wykorzystanych źródeł, w tym literaturę naukową polską i zagraniczną.

Ostatnia część autorstwa T. Skalskiej dotyczy zjawiska turystyki osób niepełnosprawnych. Ten fragment zajmuje blisko 60 stron. Warto zaznaczyć, że zawarty w nim materiał jest przedstawiony w bardzo czytelny i spójny sposób. Przede wszystkim autorka na samym początku wprowadza w czytelnika w podstawowe, teoretyczne zagadnienia związane z turystyką osób niepełnosprawnych. Znaleźć tu więc można najważniejsze definicje i pojęcia, opis i określenie liczebności segmentu osób niepełnosprawnych, czy regulacje prawne (z podziałem na ustawodawstwo polskie i międzynarodowe). Ciekawą, choć krótką (zaledwie 2 strony) stanowi charakterystyka rynku osób niepełnosprawnych, z wyraźnym wyróżnieniem zjawisk popytu i podaży usług świadczonych osobom niepełnosprawnym. Jako szczególnie istotną część uważam fragmenty opisujące, z jednej strony bariery utrudniające uczestnictwo osobom niepełnosprawnym w turystyce (3.7.), a z drugiej – dostosowanie usług turystycznych do potrzeb tego segmentu (3.8.). Autorka wyraźnie podkreśla punkt widzenia osób niepełnosprawnych, łącznie w wyróżnieniu poszczególnych usług, uznawanych przez ten segment za najważniejsze i najgorzej dostosowane. Ciekawie przedstawia się również fragment dotyczący wskazówek dla pracowników poszczególnych sektorów branży turystycznej, w tym touroperatorów, właścicieli obiektów gastronomicznych czy przewoźników transportowych. Rozważania nt. turystyki osób niepełnosprawnych autorka podsumowuje przedstawieniem praktycznych przykładów dostosowania informacji turystycznej, działalności biur podróży i atrakcji turystycznych na potrzeby analizowanej grupy społecznej.

Podsumowując, recenzowaną publikację należy uznać za ciekawą, m.in. ze względu na typ i sposób poruszanej w niej problematyki. Z pewnością powinna zainteresować nie tylko studentów kierunku i specjalności turystycznych, ale również teoretyków i praktyków zajmujących się szeroko rozumianą turystyką. Istotnym walorem publikacji jest dogłębne studium literatury – są to zarówno publikacje o charakterze naukowym, jak i szereg innych źródeł, w tym raporty i ekspertyzy. Przystępność publikacji wynika również z przedstawienia

szeregu praktycznych przykładów, odnoszących się do wszystkich trzech poruszanych problemów, tj. związanych z kulturą, obszarami przyrodniczo cennymi i turystyką osób niepełnosprawnych. Jak wcześniej wspomniano, na podkreślenie zasługuje również ciekawy dobór szeregu fotografii, wzbogacających zawartość podręcznika. Wszystko to sprawia, iż recenzowaną publikację czyta się z dużym zainteresowaniem. Tym samym, publikację wydaną pod. red. A. Dłużewskiej należy uznać za interesującą i potrzebną na krajowym rynku wydawniczym.